

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania K. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
z udziałem M. Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w G.
o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom
społecznym w stosunku do K. M. jako pracownika u płatnika składek M. Sp. z o.o.
Sp. k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 marca 2024 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt III AUa 1149/21,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia odwołującej się orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 7 czerwca 2023 r. oddalił
apelację odwołującą się K. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30

kwietnia 2021 r., wydanego w sprawie przy udziale zainteresowanej M. Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w G. (dalej jako płatnik składek), którym oddalono odwołanie odwołującej się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku z dnia 3 września 2019 r. stwierdzającej, że odwołująca się, jako pracownik u płatnika składek, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 maja do dnia 9 września 2018 r. oraz od dnia 1 stycznia 2019 r. do nadal.

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że odwołująca się nie wykonywała pracy na podstawie umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek w dniu 27 kwietnia 2018 r. w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu za wynagrodzeniem w kwocie 1.050 zł ani na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony z dnia 31 grudnia 2018 r. za wynagrodzeniem w kwocie 4.000 zł. Jej stanowisko pracy (pracownik ds. administracyjno-biurowych) nie istniało wcześniej, a podczas jej nieobecności w pracy z powodu ciąży płatnik składek nie zatrudnił nikogo na zastępstwo.

Odwołująca się w całości zaskarżyła skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego, domagając się uchylenia w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2023 r. (zapewne oczywista omyłka pisarska) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów postępowania, mające istotne wpływ na wynik sprawy, a to: 1) art. 232 k.p.c., przez rażące naruszenie zasady kontradyktoryjności sporu i wykreowanie swoistego domniemania pozorności zawartej umowy o pracę oraz nałożenie na ubezpieczonego obowiązku obalenia tego domniemania przez wskazywanie dowodów mających obalić przedmiotowe domniemanie w miejsce równoważnej inicjatywy dowodowej dla obu stron sporu; 2) art. 233 k.p.c., przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów w związku z wykreowanym domniemaniem pozorności stosunku pracy i związanym z tym obciążeniem ubezpieczonego obowiązkiem udowodnienia faktu, iż zawarta umowa o pracę nie miała charakteru pozornego.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując, że

skarga jest oczywiście uzasadniona. Za takim twierdzeniem przemawia przeprowadzone przez Sąd Apelacyjny i Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe polegające na stworzeniu faktycznego domniemania prawnego pozorności czynności prawnej z racji zawarcia umowy o pracę ze spółką rodziną powiązaną z osobą skarżącą, co w rażący sposób narusza zasady oceny dowodów i inicjatywy dowodowej. W konsekwencji ustalenia faktyczne poczynione w oparciu o stworzone domniemanie stwarza nierówność w potraktowaniu uczestników sporu o charakterze kontradyktoryjnym. Według skarżącej wadliwie przeprowadzone postępowanie dowodowe implikuje zaś stworzenie stanu faktycznego niemającego żadnego odniesienia do rzeczywistości.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania *a contrario* brzmienia art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem podstawą skargi kasacyjnej zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz o zasądzenie na jego rzecz od skarżącej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna może być oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz na podstawie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wyłączono natomiast - na podstawie art. 398³ § 3 k.p.c. - możliwość oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów i oceny dowodów. W ten sposób zharmonizowano podstawy kasacyjne z charakterem postępowania kasacyjnego i zakresem rozpoznania skargi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz określono w sposób jednoznaczny funkcję Sądu Najwyższego, jako sądu prawa, sprawującego nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. wynika, że dopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, z wyłączeniem jednak zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów, nawet wtedy, gdy naruszenie tych przepisów mogło mieć wpływ

na wynik sprawy. Tym samym skarga kasacyjna ograniczona tylko do zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów i niewskazująca na inne naruszenia prawa jest niedopuszczalna (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia 30 lipca 2012 r., II CSK 10/12, LEX nr 1228779; z dnia 18 lutego 2014 r., I CSK 369/13, LEX nr 1438404).

W rozpoznawanej sprawie zarzuty skargi kasacyjnej oraz uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazują, że skarga kasacyjna została oparta wyłącznie na zarzutach dotyczących ustalenia faktów i oceny dowodów. Skarżąca zarzucając wyłącznie naruszenie art. 232 i art. 233 k.p.c. zmierza do podważenia ustaleń przyjętych przez Sądy obu instancji, a mianowicie, iż umowa o pracę łącząca ją z płatnikiem składek była wykonywana i nie jest umową pozorną, a zatem powinna stanowić tytuł do objęcia jej ubezpieczeniem społecznym.

Oznacza to, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, ponieważ nie została oparta na ustawowej podstawie i podlega odrzuceniu w oparciu o art. 398⁶ § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 r., I UK 194/06, LEX nr 950611 czy z dnia 12 października 2018 r., II CSK 269/18, LEX nr 2561076). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł po myśli art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]